

בעה"ש, ה' תשרי תש"ו, ציריך.

לכבוד הרב הגאון וכו' וכו' כקש"ת ר' יהונתן שטייף שליט"א.
שאלת בדבר בטחון הקהילות בארץ ובגאולה.

מאז חרב בית מקדשנו וגלינו מארצנו התאמצנו להקים מחדש קהילות וישיבות קדושות בגולה, ואמנם עלה בידינו לבנות קהילות לזמן מוגבל בבבל, בספרד, בצפון ובתימן ובעוד ארצות רבות. אבל לאחר זמן מסוים התחוללו גזירות והשמדות חדשות, אמנם לא בכל ולא על עם ישראל כולו, אלא פעם כאן ופעם שם, פעם במזרח, פעם במערב, פעם בצפון ופעם בדרום. אם נחרבו הקהילות במזרח נבנתה שארית הפליטה במערב, וכשנחרבו במערב, נבנתה שארית הפליטה בצפון או בדרום. אבל לאחר כמה דורות גם קהילות חדשות אלה נחרבו ללא רחם ושארית הפליטה ניסתה להבנות במקומות אחרים. כך הי' הדבר חוזר חלילה פעם בפעם, וניתן לומר שכל הקהילות הישנות נחרבו. ולא רק בגולה אלא גם אלה שנבנו בארץ ישראל אף הן נחרבו. הנה על פי ההגיון והיושר מחובת הרבנים ופרנסי הקהילות הי' ללמוד לקח מן העבר המר, ומכיוון שראו כמה פעמים שהקהילות הישנות נחרבו באופן אכזרי, מן הצורך הי' להתבונן בדבר תיכף כשהתחילו להקים קהילות מחדש ולחשוב מחשבות שלא יחרבו. אבל אבותינו הזניחו לעשות את הדבר החיוני הזה. הנה עתה בדורנו אנו עבר עלינו חורבן חדש, שואה איומה ונוראה מאין כמותה. בדור זה נחרבו אלפי קהילות וישיבות קדושות. נשאר רק שרידים מעטים ושארית הפליטה עומדת להקים מחדש קהילות חדשות במקום אחר. אין ספק בדבר שכבר הגיעה העת שנלמד מנסיון העבר, שהרי אין טעם לבנות קהילות וישיבות קדושות ששוב יחרבו ח"ו. כבהדר"ג יודע, שקבלתי עלי לברר את הדבר הזה בתור נדר, בעת שכב' ובני משפחתי היו בצרה גדולה ועתה שאלתי היא להורות מה לעשות כדי שקהילות אלה שנבנה עתה בע"ה, יהיו דבר המתקיים עד ביאת גואל צדק בכ"א.

בכבוד רב

מנחם שלעזינגר

והנה התשובה:

י"א תשרי תש"ו יעאטענבערג יע"א.

שוכט"ס לכ' ידי"ן המוכתר בנימוסין ונודע לשם ולתפארת ביראתו ובמעלותיו התרומיות ז"ר יפ"ת כש"ת מו' מנחם שלעזינגער נ"י בציריך יע"א.

אחדשה"ט אגרתו מעולפת ספירים קבלתי ע"נ בשעה קדושה ודבריו עשו רושם גדול בלבי ואכפיל מה שאמרתי לכב' הדרתו פה אל פה שאין כוחינו אלא לעורר בדברי מוסר בפה ממש בכל מקום האפשרי ולעורר הרבנים וליושבי על מדין כל רב במקומו ילמד דברי תורה לפני הציבור מספרים הקדושים כמו מספר מסילת ישרים מנורת המאור חוה"ל פלא יועץ

וכיו"ב וכן ידרוש כפעם בפעם דברי א' חיים דברים היוצאים מהלב ושיכנסו אל הלב ומי שאפשר לו ינהוג כשמואל הרמתי שנסע מעיר לעיר וילמד לישראל הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשון הכל עפ"י הדרך המורשה לנו מרבותינו בעלי תלמוד תלמידי משה רבינו, וגם בכתב להוציא חבורים שתוכן יהי' כלימוד מוסר דעת תורה ויראה ולתקן חדרים שילמדו עם תשב"ר תורה עפ"י המורשה וכן תלמוד תורה ושיבות להרביץ תורה ויראה טהורה עפ"י שיטת המורשה לנו ודברי חכמים בנחת נשמעים וכן מצאנו בש"ס, שרק לפרקים מיוחדים דברו קשות, ובעלמא צריכין לומר דברים נעימים המושכים הלב כמו אותם הספרים שהזכרתי ולפעמים גם בספר קו הישר המפחיד הקוראים וגם בספר שבט מוסר, הגה"צ הלל ל"ש אמר, „שספר זה עשה אותו לירא שמים“. ויש לעורר גם הרבנים הנאורים בדברי שכל שייסדו מקוואות בקהילתם וירחקו ממאכלות אסורות שהגה"צ בעל נטע שורק ז"ל אמר התחלת התיקון היא בהמאכלות שלא לטמטם ח"ו הלב ויתנהגו בקדושה ובטהרה ואז יקיים ה' „וזרקתי עליהם מים טהורים וטהרתם ועשיתי את אשר בחוקתי תלכו“ ויקיים, „ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים“ אמן.

והנני ביקרת הכבוד ובאה"ר ידידו.

יונתן שטייף

הרב סיני הלבפשטאם

רב דקהל דברי חיים
בלאאמו"ר הרה"צ מהו"ר ישראל שליט"א
האדמו"ר ואבד"ק זמיגראד יצ"ו
במח"ס סיני בקודש על הל' פסח, עוקר הרים עה"ת
סדור תפלה סיני בקודש, סיני בקודש על חג הסוכות; ועוד.
יום ג' לסדר, ע"פ התורה אשר יורוך", תשל"ח

בעוהשי"ת

שלום למר ולתורתו,

החיים והשלום יחדיו יהיו תמים, וישאו
הרים שלום לנופך ספיר ויהלום, חו"ב בחדרי
תורה, משנתו סדורה, קולע אל השערה וכו'
ותיק וחסידי כש"ת הרה"ג מהו"ר שלום יהודא
גראס שליט"א הרב דק"ק האלמין יצ"ו.

אחדשה"ט כמשפט ליראי ד' ולחושבי שמו אודיע לו שמדברותיו
הנובעים מלבת אש התורה ועבודה ויראה לחי עולמים הגיענו וראיתי בהם
שכל מגמותיו רק לקנא קנאת ד' צבאות שלא יכשלו בני ישראל ח"ו
במאכלות אסורות ויטמאו לבם, כאשר דבר בקדשו זקיני רבינו הקדוש ציס"ע
רשכבה"ג וכו' דברי חיים זי"ע (בס' ז') שכל מה שהדור ברע הוא במדינות
ע"י השו"ב הקלים ונתפטמו בטריפות וגברו עליהם דעות זרות עד שפרקו
ונאבדו מתוך קהל הקודש יעו"ש.

הן כל יקר ראתה עינו דברי פי חכמים הן מעולפת סדירים ונאספו שמה
כל ההדרים בקונטרסו, זבח פסח". והיטב אשר דבר זה כהרד"ג בתשובתו
אשר ממש לא הניח מקום להתגדר בהלכה זו הנוגע לכלל כל מדינתנו
כמאמר חז"ל (פסחים קי"ד) לא תיכול אווזין ותרנגולין ויהא לבך רודף
עליך.

וזאת ליהודא - אם אמנם אין דרכי לצאת בכותבת הגסה בעיני הכלל
כי זו לי להפקיע א"ע, ות"ל לא אלמן ישראל וגדולי הדור שי' העומדים על
הפקודים המה יגדירו גדר ויעמדו בפרץ ומה מני יהלוך, אולם למען כבוד
התורה ולומדיה ה"ה יד"נ הרה"ג מוה"ר שלום יהודא שליט"א בעמח"ס
הספרים החשובים נפש ישעי' ואפיית המצות ועוד, באתי לו בכתובים למלא
רצונו. הגם כי אין דרכי להורות הלכה דבר חמור כזה אשר כת"ה ביארו
עפ"י הטעמים המבואר בקונטרסו כתורה וכהלכה; בכירור הדבר כשמלה
כדת של תורה. ולפלפל בש"ס ופוסקים אין אני מופנה אפילו מצ"א כי
הדברים מבוארים לכל מי שטבל בקצה המטה בפוסקים ש,בשר נחירה לא
אשתרי כלל", (חולין י"ז ועי' תנחומא אחרי י"א, ת"ב י"ז). ואל יאמר אדם

הסכמות ומכתבים

אלך לכייתי ואוכל ואשתה ושלום עלי נפשי (תענית י"א) כי ב"אוכלי בשר" אמרו (שבת קכ"ט) "נפשא חלף נפשא". ורק, "אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל" (בכורות ט). ולכן, עצתי, אכול מן דיהודאי" (ירושלמי בכורים ג' ג').

וכבר כתב מרן דו"ז הג' הקדוש מאוה"ג בעל דברי יחזקאל משינאווא זצוקלה"ה זי"ע: כ"ז שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים. ועיינן חת"ס (חיו"ד סי' י"ג) שצריך השגחה גדולה על השובי"ם וכמ"ש ה"ר יונה (הובא בב"י סי' ח"י) וזקיני רש"ל (ביש"ש פ"ק דחולין כ"ו) דכבוד שמים מי ימחול והבי"ד מחויבים לחטט אחר כל מעשי השו"ב בין במקום שחיטת בהמות בין במקום שחיטת עופות באופן שבכל עת יהיו בגדיו לבנים ועל מנהיגי העיר שארית ישראל הק' מוטל לגדול ולעמוד בפרץ נגד הפורץ ויאמצו כשלוך התורה ויחזקו בדקה עכ"ל.

וכדברי דו"ז הגה"ק וכו' רבי שלום אליעזר זצוקלה"ה הי"ד מראצפערטא (במכתב שנתפרסם בשנת עת"ר): "בדבר שנוגע לתוה"ק לא תגורו כתיב. להציל נפשות ישראל מאכילת נבילות וטריפות הלא החובה על נפשינו לעמוד הדת על תילה במס"נ כי אז לא יהרס הדעת ח"ו אשרי לו ואשרי לנפשו שזכה לכך וכו'" עכ"ל.

על הפסוק (דברים ט"ז כ') צדק צדק תרדוף, תרגום אונקלוס: "קושטא קושטא הוי רדיף". ופירש הרבי נח מלכוביץ (בספר תורת אבות עמ' קס"ד) — הוה רודף ומחפש את האמת באמת, לא לפנים, ולא באמצעים מזוייפים...

ואפתח פתחא לנפשאי במה ששנו חכמים בלשון המשנה במקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך ולדעתי העני' הקיצור היותר מופלג יפה בזה מן האריכות כי אריכות הפלפול והבאת ראיות שונות מעורר ומחזיק הדעת הטועה שיש מקום לפלפל בזה ויאמרו אותן האנשים אשר מקלם יגיד להם שלא לשמוע לדברים הכתובים, הלא יבואו רבנים אחרים יותר גדולים מאלה ויפילו פלפולם ארצה, ויביאו ראיות אחרות כנגדם לאפושי פרצה, אשר ע"כ דעתי העני' אין לו רק להביע אומר בקיצור נמרץ מה שהוא פשוט יותר מביעותא בכותחא, ואותם אשר לא עיינו בדבר א"א להם לידע כל שורש דבר, ובפרט אחרי שהציע הדר"ג גם טעמיו ונימוקיו, וכל עין רואה צדקו. ואחרי ששמו עיניהם בדברים ועיינו במקורותיו וגם בהמכתבים הממשלתיים, יבואו רבותינו זקני העיר ויפרשו השמלה, ויורו לנו להלכה למעשה את הדרך אשר נלך בו.

וידועים דברי רבי יהודה החסיד בספר החסידים (סימן רסא): אהוב לך את המצוה הדומה למת-מצוה, שאין לה עוסקים... כגון שתראה שבני עירך לומדים מועד וסדר נשים — תלמוד סדר קדשים... ותקבל שכר גדול כנגד כולם, כי הם דוגמת מת-מצוה. אהוב אותן מסכתות ואתן הלכות שבני אדם אין רגילים בהם. עכ"ל.

הסכמות ומכתבים

יז

על כן שמחתי שנתן אל לבו להוציא לאור ספרו זה, אשר ביסודו הונחו ספר אנציקלופדי' רב הכמות והאיכות, ועליהם הוסיף הערות וביאורים, השלמות והקבלות מתוך ספרותנו הרחבה והענפה, למען הביא לפני המעיינים את השיטות השונות, כדי שיתבררו ויתלבנו הדברים. ולכן ברור לי שכאשר יתפרסם הענין לפני הרבנים המובהקים שבגלילותינו ע"י כהה"ר, בטוח אני שישומו עיניהם עליו ויאמרו זה האיש אשר המלך הפץ ביקרו - מאן מלכי רבנן. ועל כן הנני ג"כ מסכים שיוציא ספר זה לאורה, ויה"ר שיהי' לתועלת המקוה, ונזכה שדבריו היוצאים מן הלב יכנסו ללב להעיר אוזן השומעת על דברים העומדים ברומו של עולם בחולין הנאכלים בטהרת הקודש בפרישה ממאכלות האסורות. שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו!

ודע שמובא בספר שיח שרפי קודש (ח"א עמ' פ"ה): „בשיח עם חסידים אמר האדמו"ר בעל „חידושי הרי"ם" מגור: - שמעתי, ישנם צעירים שאינם מקפידין על אכילת בשר כשר חלק דוקא, בלי כל סירכא... הם אומרים, אין אנחנו במדרגיגה כזו, לדאוג לחומרות יתירות... אינני מבין, איך יתכן לומר כך במקום שיש ספיקא דאורייתא, ואיזה יהודי אינו במדרגיגה לפרוש מחשש איסור דאורייתא...”

ויקוים בו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון. וכבר כתב האור החיים הקדוש על הפסוק (ויקרא י"א מ"ד) ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ: באמצעות שמירת מצוה זו, לא ישלטו עכו"ם בעם בני ישראל, כי עכו"ם נקראין שרצים ושקצים הרומשים על הארץ. כיון שנוהרים ישראל ממאכלות אסורות - אין כל אומה ולשון שולטת בהם ונוצחין אויביהם.

יה"ר שבזכות האמונה שנגאלו אבותינו בה ממצרים יעזור השי"ת גם עתה לכל בני ישראל בכל מקום שהם ובכל מקומות מושבותיהם ויפר עצה גויים ויניא מחשבות עמו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א-ל, כי בטוחים אנו באל ארך אפים ורחום וחנון.

הכותב בלב נשבר ונדכה ומצפה ומיחל ומקוה כי מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותנו ברוחניות וגשמיות די, ונזכה בקרוב במאוד במהרה לראות במלכות שמים ולגאולת עולם ויאמרו בגוים ה' מלך והי' ה' למלך על כל הארץ.

המצפה לרחמי שמים וחסדו כי לא יטוש ה' עמו אכ"ר.

הק' סיני הלב שטאם

בלאאמו"ר הרה"צ מרן רבי ישראל שליט"א
האדמו"ר מזמיגראד יצ"ו

טיול קצר בשדי ההלכה בשאלות התרנגולים - מהמ"ל

ראשית דבר, מקור ההיתר בחשש הלזה, שעכו"ם שעפ"י ההלכה אין להם נאמנות, ומזריקין מחטיין במקומות רציניות העלולים בנקל לנבל העוף אינה אלא יחידי, והוא סברא בלבד שאין לה מקור נאמן בש"ס וראשונים, רק האחרונים דנו מערכה מול מערכה זה אוסר וזה מתיר כדרכה של תורה, ומוכן ממילא דבשאלה כה רציני חשש וספק של פיטום נבילות וטריפות לאלפי נפשות טהורות צריכין לדון בכובד ראש באימה וביראה, ברתת ובזיעה, ובמתינות גדולה בהרגשת גודל האחריות של יסוד היהדות התלוי בזה כמבואר בשו"ת דברי חיים וכל צד ואופן שיכולים לחלק מהנידון המובא בתשובות המתירין לנידון שלנו מחייב אותנו לחתוך הדין לאיסור, כי מי יודע אם גם בכהאי גוונא הי' מתירין, כיון שנידוננו משונה מנידון שלהם, והדיון בשאילוחינו הרי זה דיון בדיני נפשות ולא של יחיד בלבד, אלא כל כולו של כלל ישראל, אשר ע"כ מצאתי לנכון להעתיק לפני הלומדים ובני הישיבות ציון ומ"מ להפוסקים הדינים במקצוע הלזה, ובאופן זה רוחא שמעתתא ויתברר ההלכה לאמיתה של תורה.

יסוד ההיתר: פרמ"ג סי' מ"ו שפ"ד סק"י, דאומן באומנתו בקי ולא נגע באבר פנימי שאפשר להטריף הבהמה, וע"ע בענין זה בשו"ת צמח צדק, ובשו"ת חת"ס יו"ד סי' כ"א, ובסימן קכ"ב, או"ח סי' קל"ה, ובשו"ת דברי חיים (ח"ב סי' ל"ג), ועיין שו"ת עמק שאלה יו"ד סי' ט"ז, ובשו"ת אמרי א"ש (יו"ד סי' כ"ד), שו"ת שבט סופר (סי' כ"ג), ובשו"ת ערוגת הבושם (סי' נ"ד), ובשו"ת יד יצחק (ח"ג סי' שי"ז), שו"ת שו"מ (מהדו"ג ח"ג סי' ק"י), שו"ת שו"מ מהדו"ל (ח"ג סי' קכ"ד), שו"ת מהר"ם שי"ק (יו"ד סי' ע"א), שו"ת ברית אברהם (סי' כ"ב), שו"ת מהר"ם מרוטענבורג (סי' י'), שו"ת חסד לאברהם (סי' כ"ה), שו"ת נטע שורק (סי' י"ח), שו"ת שערי צדק (יו"ד סי' ס"ח), שו"ת לבוש מרדכי מהד"ת (יו"ד סי' י"ח), שו"ת משיב שלו (סי' ק"ס), שו"ת נהרי אפרסמון (אה"ע סי' נ"א), שו"ת מהרשד"ה (יו"ד סי' י'), שו"ת הרשב"ד (סי' י'), שו"ת חקל יצחק (סי' מ"ב), שו"ת מי יהודה (יו"ד סי' מ"ב), שו"ת דעת מרדכי (סי' כ"ה ענף א'), דעת תורה (סי' כ"א אות ג'), שו"ת משיבת נפש (סי' כ"ח), שו"ת שבוי (ח"ב סי' ס"ח), פרי תואר (סי' כ' סק"ג), כנסת הגדולה (סי' צ"ח אות י"ד), מנחת כהן (ח"א פ"ח), עצי ארזים (אה"ע סי' י"ז ס"ק נ"ג), שו"ת הר הכרמל, מחז"ב (יו"ד סי' מ"ו), ובמנחיו"ס שם.

לחשומת לב: עפ"י דעת מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א שהבאתי דעתו דעת קדשו להלן בקונטרס „שנים קדמוניות“ דבזמן הזה אין לסמוך על אומנים המטפלים בהעופות מטעמים המבוארים שם נפלו כל הני התירי בבירא דאותן הפוסקים שנטו קו להתיר בנו עיקר יסודם על אומן בקי באומנתו, וכיון שנסתר היסוד נפל הבנין.